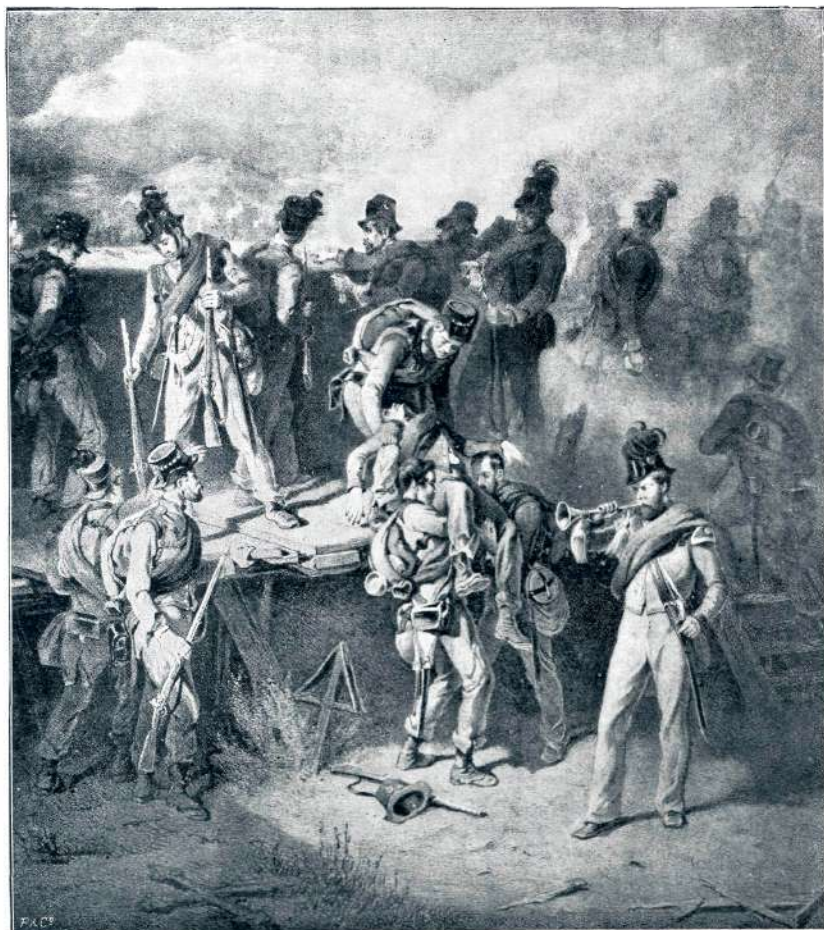

V dejstvu torej, da posamezne besede nikakor niso nujni izraz stvari, tiči razlog za različnost jezikov; prav tukaj pa tudi imamo razlog za možnost enotnega jezika.

Kaj pa je pravzaprav bistvo jezika? Ostwald, ki sicer pravi, da ni domač v „najglobljih globinah“ človeškega spoznanja, odgovarja, da moremo s prirodoslovno - znanstvenega stališča definirati jezik vobče kot priredje (Zuordnung) določenih pojmov in znakov. In sicer gre za dvojje priredij med trojno

primerno kratkem času storil isto, kar je izvršilo v daljši dobi nekaj tisoč ljudi. Če n. pr. svet sprejme esperanto, imamo prav s tem popolnoma rabljiv jezik.¹⁾

Zanimivo odgovarja na Dielsove pomisleke proti umetnemu jeziku znani francoski filozof in blagajnik Delegacije profesor dr. Louis Couturat. Ne more se spuščati v težka vprašanja, katera je spravilo na dan gibanje za umetni jezik, ampak se zadovolji s ponižnejšo vlogo Diogena proti eleatu Zenonu in pravi: „Mednarodni jezik mora biti možen, ker eksistira. Vse teorije sveta ne morejo izprevreči dejstva in še manj celo vrsto soglasujočih dejstev. Dejstvo pa je, da zamorejo s pomočjo esperanta pristaši vseh narodov, vseh poklicev in stopinj izobrazbe med seboj pisмено in usno občevati, in sicer ne morebiti s težavo, ampak z lahkoto, ki je ne da noben drug jezik. Dva kongresa (Boulogne 1905, Genf 1906) sta to sijajno dokazala; na nobenem mednarodnem kongresu, na katerih so se govorili trije ali štirje jeziki, se niso ljudje tako dobro razumeli kakor tu. To morem jaz osebno izpričati, in vsak izpričuje na enak način, kdor se je udeležil enega teh kongresov kot radoveden gledavec ali kot nepristranska priča. Zlasti dokazujejo to žurnalisti, ki so prišli zvečine skrajno skeptični, odšli pa v velikem začudenju, nekateri naravnost navdušeni. Ravno na teh kongresih so se dogodile najbolj očitvidne in najmanj pričakovane izpreobrnitve. Ponavljam: da eksistira mednarodni pomožni jezik, ki je rabljiv in tudi v

LOVCI BRANIJO POKOPALIŠČE SV. LUCIJE 6. MAJA 1848

mnogovrstnostjo: pojmom so na eni strani prirejani glasovi, na drugi strani pa vidni znaki, tako da imamo jezik v govoru in pisavi.¹⁾

Jezik je potemtakem določena oblika medosebnega razumevanja, kakor druge temu smotru služne oblike, n. pr. geste. Prireditve²⁾ primernih oblik in izrazov je pa individualnega značaja, ki postane socialna, če jih prevzame manjši ali večji krog. Zato v principu ni nemogoče, da ne bi posameznik v

¹⁾ N. n. m. 13.

rabi, je dejstvo, napram kateremu imajo filologi dolžnost, da ga razložijo, ne pa da ga zanikavajo. Naj poskusijo, da ga spravijo v soglasje s svojimi teorijami, a pri tem naj vedo, da ne odločujejo njihove teorije o dejstvih, ampak dejstva o njihovih teorijah.“²⁾

¹⁾ Prim. Dr. W. Borgius, Das Weltsprache - Problem. Kultur und Fortschritt No. 102. Leipzig 1907, str. 9-10.

²⁾ Eine Weltsprache oder drei? Antwort an H. Prof. Diels von Prof. L. Couturat (Paris). Sonderabdruck